



EESTI
POLITSEILEHT

Nr. 48

13. novembril 1922.

II. aastakäik

Ilmub üks kord nädalas — igal laupäeval.

Tellimise hind: aasta peale Mk. 800.—
poole aasta peale 400.—
weerand aasta peale 200.—

Üksik number maksab Mk. 18.—

Aratellimised — järgmise kuu esimesest päevast.

Toimetus ja kontor: Tallinn, Toompea lossis. Tel. 5-15.
Awatud kell 1/2 9—1/2 3. Toimetaja kõnetunnid k. 12—1.

Kuulutuste hind:

1/1 lehek.	Mk. 3000.—	1/4 lehek.	Mk. 800.—
1/2	1500.—	1/8	400.—
1/3	1000.—	1/16	200.—
	1/32 lehek.	Mk. 100.—	

Lehe eesküljel 75%, tekstis 100% kallim.

Adressi muutmise 10 mk.

Adress kirjade jaoks: Tallinn, Postkast nr. 338.
Jooksew arwe „Eesti Pangas“ nr. 1056.

Streikijate toimustest.

E. M-n.

„Politseilehes“ nr. 44 ilmunud väljamaal kui ka meil streigi wabaduse suhtes maksimate seadusandluste ülewaates puudutamine ka neid toinusi, mis ka streigi wabaduse juures keelatuiks tulewad lugeda. Kui filmas pidada ainult neid ettevõtteid, millel ühistonna teenistuse ilme puudub, siis tuleb, nagu teada, sarnasteks keelatuiks toimusteks lugeda: esiteks tehase või wabriku waranduse ehk tehases teenivate isikute waranduse rikkumist või häwitamist (M. S. § 1358², 1912 a. järg) ja teiseks, streigist osawõtjate poolt wägiwallaga ehk ahwardustega teiste tööliste sundimist tööd lõpetada või lõpetatud uuesti algada (M. S. § 1358², 1912 a. järg). Ühtlasi oli ülalnimetatud kirjatuiks ka tähendatud, et igatahes oletada tuleb, et mitte iga ahwarduskaristuse surmel ära ei ole keelatud, waid ainult niisugune, mis tema täidewiimise puhul isiku või tema omarduse wastu kuriteoks muutuks. Sedasama tuleb ütelda ka wägiwalla suhtes, s. t. et ettenähtud juhtumisel wägiwalla all mingit isearalist wägi-

walla liiki ei mõisteta, waid wägiwalla, mis üldse nuhtlusseadustega keelatud, waatamata selle peale, kelle poolt või kelle wastu ta ka tõrda saadetud ei oleks.

Üksjalgu, et nuhtlusseadustes streikide puhuks ainult eelpooltähenatud juhtumised ette toodud, sunnib meid streigi küsimuse juure tagasi tulema ning pildi täiuse mõttes weel mõnda täiendawat märkust juure liigama.

Puutumata jättes küsimust, kuiwõrd üldse õige või õiglane streigist osawõtjate wägiwalla ja nende teisi seaduswastaseid toinusi nuhtlusseadustes eri liiki lahutada, nagu seda meil mähew Bene nuhtlusseadus prantsuse kaelaohutuse kodeksi (§§ 414—415) eeskujul teeb, tähendame üldijelt, et see, mis üleüldse kodanikule lubatud ehk keelatud — lubatud ehk keelatud ka streigist osawõtjale.

Küsimusele waatepunktile on, muu seas, mitmasel ajal asunud ka saksa seadusandlus. Nii tuleb 1918 a. 22. mai seadusega

(RGI 423) ära muudetaks lugeda 1869 a. Gewerbeordnung'i art. 153, mis järgmiselt käis: „Kes teisi kehalise jõuga, ähwardustega, auhaavamise ehk ärawandumise läbi niisugustest kokkulepetest (§ 152 — waata „Politikaleht“ nr. 44) osa wõtma wõi nende järele kättemata awateleb ehk awateleda katsub ehk teisi sarnaste abinõudega takistab ehk takistada katsub niisugustest kokkulepetest tagasi astumast, karistatakse wangistusega kuni 3 kuuni, niisõrrd kui see üldise mihtlusseaduse järele suurema karistuse alla ei lange“. Praegu on Sakjamaal koalitsiooni sundus üldiste mihtlusseaduste järele karistatam. üldistes joontes ühineb selle waatepunktiga ka inglise seadusandlus. Nii ei käi 1875 a. 13. augusti Conspiracy and Protection of Property Act'i määrused enam streikijate, waid üldse iga isiku kohta. Tähendatud äst määrab, et igalüks, kes õiglustalt ning ilma sellekohase seadusliku õigusega selleks, et teist sunnitiisil seda tegema ehk mitte tegema sundida, milleks teisel seaduslik õigus, 1) wägiwõlga tarwitab ehk teist, ehk tema naist ehk lapsi ähwardab ehk tema warandusele kahju teeb, 2) pealetikkumast teist ühest kohast teise (from place to place) jälgib, 3) teise tööriistu, riideid ehk muud teise omandust peidab, mis teisele kuulub ehk teise tarwituses on, neid ära wõtab ehk neid kasutada takistab, 4) teist walwe all peab (to watch) ehk teise maja wõi mõnda teist kohta piirab, kus teine elab, töötab, ametis on ehk juhustiselt wiibib, samuti ka neisse kohtadesse wiiwaid teid, 5) teist kahe wõi wõhkema isiku seltsis häbematast tänawatel ehk ükskõik misjuures teel jälgib, — see langede kohtu otjuse järele lihtsustatud kohtupidamise korras ehk allpooltähendatud süüdistusakti põhjal kas rahatrahwi alla kuni 20 naelani, ehk wangistuse alla kuni 3 kuuni raskete töödega ehk ilma nendeta.

Minult teadete saamise wõi nende edasiandmise otstarbel teise majas ehk kohas, kus teine isik elab, töötab, ametis on ehk juhustiselt wiibib, samuti ka nende kohtade läheduses wiibimist ehk neile liginemist ei loeta walweks ehk piiramiseks käesolewa artikli mõttes.“

Sinni pidades meie poolt eelpool streikijate toimuste hindamise suhtes ülesseatud põhilausest, mida ka niisugust wõib wäljendada, et ka elakohtu seadusega keelatud toimus selle läbi, et ta streigi huwides kordasaa detud, weel kuriteo ehk üleastumise

tähendust ei kaota ning, wastuõksa, iga kodanikule lubatud toimus samal põhjusel karistuse alla ei wõi kuuluda, ei wõi kellegile suurt raskust sünnitada streikijate toimustes keelatu ja lubatu wahel piirjoone tõmbamisel. Streigist osawõtjate õigused ja kohustused ei ole ei suuremad ega ka wähemad teiste kodanikkude õigustest ja kohustustest, selteparast tuleb streikijate toimuste hindamisel sama mõõdupuud tarwitada, kui teiste kodanikkude toimuste hindamiselgi.

Iga kodanikule on kindlustatud koosolekute ja ühingute wabadus. Selge, et see wabadus kindlustatud ka streigist osawõtjatele, sest ega nad selle läbi, et nad streigi korraldamud, weel kodaniku õigusi pole kaotanud. Järjekult ei wõi nende poolt seaduspäraselt korraldatud koosolekutes ehk streigi puhuks loodud mitmesugustes organisatsioonides, nagu streigi komiteed, bürood jne., midagi seaduswastast näha.

Wäga suurt osa mängib streikide puhul streigi wahipostide (шкеры) ülesseadmine. Wiimaste wastu on suhted wäga mitmekesised. Nagu ülalõiteeritud inglise 1875 a. seaduse 7. sektsioonist näha, on wiimasega igasugune „walwe ja piiramine“ keelatud. Inglisemaa kohtud seletasid seda nii, et streikijatel õigust ei ole hulgamisega wabrikuid ümbritsema, wabrikutesse minema isikuid jälgida jne., kõigil niisugustel juhtumistel, kui need toimusid harilikku elu mõnujuust rikumad ja harilikku elu wõmetate tarwitamist takistawad.

Niisuguseid hulgalisi kogumisi lubab inglise seadus ja kohus ainult sel määral, kui wõrd see streikijatel tarwilik teadete saamiseks, kas nende piirkonnas mitte arandjaid ei ole, kes salaja töötawad, kuma aga awalikult streigist osawõtmisest räägiwad ning streigi abikasjast toetust saawad. üks inglise kohtunik Baron Huddleston läks weel kaugemale. „Wahipostide ülesseadmine, piiramine ja walwe,“ tähendas ta omas otjuses, „on niisõrrd hädaohtlikud, et alati wõimalik seaduslikkuse piiridest üle astuda. Kui tete seaduslikkuse piiridest üle astuda ei taha, siis jätke parem niisugune tegemus täiesti. Kõik niisugused toimused, sündigu nad ükskõik mis otstarbel, peale teadete muuretsemise, on samuti seaduswastased, kui kellegi järele wulktal käia.“ (Miklaschewsky — „Streigid ja sotsiaalne küsimus.“)

1910 a. 21. aprillil sai Riigikogu senati poolt määrus (Verordnung) wälja antud,

mille järele „isikud, kes plaanikindlast ku-
sagil avalikus kohas wiibivad, et mõne
tööstuse tööliisi ehk tööliste woolu mõnesse
tööstusse tähele panna ehk nende peale
mõjuda, langewad rahatrahwi kuni 150
marganti ehk wangistuse alla.“

Kuid see jenetati määrus sai riigikohtu
poolt 4. webruaril 1901 a. maksuasetaks
tunnistatud, kes leidis, et see määrus
nuhtluseaduse § 240 ja Gewerbeordnung'i
(tööstusseadus) § 153 vastu käib. Tähen-
datud paragrahwide järele saab töötada
soowijate (Arbeitswilligen) wabadus ainult
faitstud, kui sunduse abinõudena kas wõim
ehk kuriteoga ehk üleaastumiseega ähwar-
dus, teiselt poolt kehaline jõud, arhaawa-
mine, ärawandumine ehk ähwardus esile
tulewad. Üllatähendatud määrus aga tah-
tis sellest mööda minnes lubamatal wiisil
ka streigi wahipostide wäljapanekut, kui
töötada soowijate peale mõju awaldamise
abinõu, karistatavaks teha. Waatamata
selle jassa riigikohtu seletuse peale ei wõi
sellest siiski järeldada, et wahipostide sead-
mine Saksamaal täiesti waba on ning min-
gijugustele kitsendustele ei allu. Sarnane
absoluutsuse tunnustamine ei oleks õige,
sest sarnases oletuses siialduks warjatud ku-
jul põhimõte, et see, mis üldiselt keelatud,
lubatud wõib olla, kui ta streigi huwides
korda jaadetakse, kuna aga kodaniku-strei-
kija õigused samad, mis igal teisel kodanikul.

Meil makswas kaelakohtu seadusandlu-
ses ei leidu määrusi, millega wahiposti
wäljapanemine keelatud oleks. Sellepärast
wõib õigeks lugeda oletust, et nende sea-
duste seisukohalt wahipostide wäljapanemine
iseenesest midagi keelatud wõi seadus-
wastast ei kujuta. See on kokkukõlas ka
põhiseadusega.

Nagu warem tähendatud, ei kujuta wahi-
postide wäljaseadmine mõnesugust streiki-
jate eesõigust. Just selle vastu allub see
õigus teatud kitsendustele, mis kohustata-

wad kõikidele kodanikkudele. Wõib ütelda,
et wahipostide wäljaseadmine on lubatav
niiwõrd, kuiwõrd selle läbi awalik julge-
olek, rahu ehk kord rikunud ei saa. Kui
midagi sarnast ette ei tule, siis ei
wõi ka selle vastu mingijuguseid kit-
sendawaid abinõusid tarwitusele wõtta.
Kui aga selle juures mõnesugune sea-
duse rikkumine aset leidnud, siis on
tähendatud kitsendawate abinõude tarwi-
tusele wõimne täiesti seaduspärane. Ole-
tame näituseks, et sundusliku määrusega,
mis tänapwatel liikumise reguleerimiseks
wälja antud, mõnedes kohtades seisatamine
üldse ehk ütleme, rohkem kui kahel isikul
keelatud, ehk jällegi lubatakse ainult üks-
haawal liikuda, kuid mitte koos. Arusaad-
aw, et see määrus ka streikijate wahipos-
tide kohta käib.

Weel rohkem, kuigi sarnaseid sunduslikke
määrusi wälja antud ei ole, on streikijad
samuti nagu teised kodanikudki kohustatud
alistuma politsei korraldustele, kelle üles-
andeks muu seas selle järele walwata, et
tänapwatel liikumine korralikult ning ilma
takistusteta sünniks. Kujutame ainult et-
te, et selle tõttu, et streikijate poolt wahipos-
tid wälja pandud, inimeste liikumine kõn-
nitedel takistatud saaks ning jalakäijatel
jõiduteele tuleks astuda, mille läbi jällegi
jõiduriistade liikumine takistuks jne. —
Kas oleks mõeldaw sellele vastu waielda,
et politsei esitajal siin õigus wahiposti
ärastamine ehk selle korraldust nõuda, mis
liikumist ei takistaks, ehk tema nõudmise
mittetäitmise korral wõimu tarwitada jne.

Sellest järgneb, et wahipostide ülewal-
pidamine tänapwatel samasugune peab ole-
ma, kui teiste kodanikkude omagi, ja kui ta
teistjuga muutub, siis on täiesti sea-
duspärane nende vastu kõiki neid abinõu-
sid tarwitusele wõtta, mis harilikult korra
ja rahu rikkujate vastu tarwitatakse.

Riigi eelarve — budget.

Cand. rer. mer^c. Hans Margens.

Eelarve täitmine.

Parlamendi poolt wastuõdetud ja heaks-
kiidetud eelarve läheb riigi rahasjanduswalitsuse
kätte täitmiseks.

Riigikassas awatakse igale riigiametkonnale
eelarwes lubatud krediit ja jäetakse neile parla-
mendi poolt wastuõdetud isikute paragrahwide
(wotumite) piirides täieline wabadus summade
tarwitamises.

Et aga kõigi sissetulekute ja wäljaminekute
teostamine kindlaksmääratud budgeti ajajärgu pii-
rides (uueal ajal igal pool enamasti üks aasta)
mitte wõimalik ei ole, mille tagajärjel iganne
budgeti täitmise üle õige mitmekülgselt ja koguni
suurte summadega eelarwest lahku läheks, luba-
takse möödaläinud budgeti ajajärgu sissetulekute
ja wäljaminekute arweid paraleelselt jookswa
budgeti ajajärgu arwetega mitu kuud edasi pi-

bada, enne kui neid ära lõpetatakse. Selle läbi võimaldatakse lookuseatud aruandes läinud aasta eelarve täitmise üle täielikuma pildi saamist. Kuid puudulit on seegi abinõu ja pikendatud arvestamisajajärgu lõpul jääb ikka veel hulk summajätkid lahustisteks. Need summad võetakse siis tihti järgmise aasta budjetisse eraldi ülesse, kus nad mõnikord veel mitme aasta jooksul jooksma budjeti summadest eraldi arvestatakse. Teine viis seisab kohtide krediidide kinnipangus budjeti arvestamisajajärgu lõpul, kuna tarvilik osa uude budjetisse ülesvõetakse, kus need summad teistega kokku sulamab, ehk nad kord küll juba eelminemas budjetis seisis. Kolmas viis oleks krediidide kinnipangest budjeti ajajärgu lõpuga, ilma et tarvilikult iseäralist arvestamise ajajärgu pikendust lubada. Uude budjetisse lähets lahustised summad automaatselt aasta algul üle, ilma sellekohase parlamendi wootumita, transitoorilise (ülewõetava) osabudjetina eelminemate aastatest, samal alusel, nagu aktiwa seltsides nõnda nimetatud transitoorilised tulud ja kulud bilansi ülesvõetakse. Transitoorilise osabudjeti aruanne tuleks siis koos järgmise aasta eelarwega parlamendile endiste aruannete täiendujena esitada. See wõiks kuni kuue aasta jooksul (2 wõrdlemisajajätku, igaüks 3 aastat) ebasi kesta, mille lõpul neid summajätkid ilma parlamendi wootumita uude budjetisse üle wiia ei saa, mispärast nad järgmise aasta summadega kokku sulama peawad, mida selle aasta eelarwes ette näha tuleb. Põhimaajalise riigi majapidamise ehk rahaasjandustawa teostamise kontrolli jaoks oleks ehk wiimane viis täielikum kui esimene. Muidugi mõista walitseb igas riigis oma komme ja ei leia meie mitte kahte riiki, kes siin ühetaloliselt tegutses. Prantsusmaal wõeti 1822 aastast peale 8 kuud arvestamisajaga budjeti ajajärgule juure, Itaalia budjeti õigus wõttis 4½ kuud ja Preisimaa 2½ kuud budjeti ajajärgule arvestamise lisaks. Peale selle oli Prantsusmaal moets saanud üles wõtta, nõnda nimetatud „Service des exercices clos“ (kinnipandud arwete) all, jooksma budjeti ajajärgu summade kõrwal, ilma parlamendi wootumita, veel summajätkid 4 wiimase aasta eelarwetest. 4 aasta pärast kustufid kõik nõudmised riigi wastu ära ja neid wõis ainult sellekohase parlamendi wootumi põhjal, kui see tarwilik leiti olema, uuesti budjetisse üles wõtta, kus nad siis eraldi, teistest summadest lahuse, ära tähendatakse. Nüüd nimetatakse neid „Service des exercices perimés“ (kustunud arwed). See wõib sündida 30 aasta jooksul.

Summade ülekannet üksikuteft paragrahwidest teistesje nõnda nimetud „wirement“, ilma parlamendi wootumita, oli enamalt, iseäranis neis riikides, kus õige wäikseid paragrahwe woteeriti,

tarwitufel. Nüüd, kus enamjagu igal pool woteerimine suuremate paragrahwidena sündib, ei tunta seda tarwidust mitte enam, kuna üksikute wootumite piirides ülekannet täiesti wabats antakse.

Ülekannet ilma wootumite (wirement) ühest budjeti ajajärgust teise oleks ka ainult lubatav niisuguste summade juures mis kindlaks otstarbeks määratud said, sest muidu kaotab wootum oma tähtsuse.

Wirement oli ennem Prantsusmaal ja Belgias laialt tarwitufel. 1871 aastast peale kuseendati märkka seda õigust ebatõhaste tarwitamise tagajärjel. Ka endises Saksa riigis oli eratorralistel juhtumistel wirement lubatud. Preisimaa oli kohtide ehitusfondide ülekannet järgmise budjeti ajajärgu arwesse iseenest lubatud, kuna Baierimaal seda luba kunstikogudele määratud summade kohta tarwitati.

Rahaasjandusaasta algus

on kujunenud igas riigis parlamendi kommete järel: Prantsusmaal, end. Austrias, Baieris jne. 1. jaanuaril, endises Saksa riigis, Inglismaal, Preisimaa ja endistes Saksa osariikides. 1. aprillil. Põhja Ameerika Ühendatud Riikides, Itaalias ja Hispaanias 1. juulil.

Üleüldse ei ole tähtis millal budjeti aasta algas, soowitaw on ainult, et uue budjeti woteerimine 3 kuud enne wana lõppu sündib. Siiga warane woteerimine tooks kaasa täienduskrediidide tarwitust, liig hiline aga ajutiste krediidide awamist 1/12 osa krediidide näol iga kuu jaoks.

Budjeti ülejääk ja puudujääk.

Budjeti ülejääk ehk puudujääk ei ole küll soowitaw, sest iga riik katsub oma sissetulekuid ja wäljaminekuid ikka tasakaalu wiia, aga see ei õnnesta igatord mitte.

Juhustlised korraliste eelarwete ülejäägid ei ole kardetawad, kui nad mitte kroonilisteks ei saa. Neid wõib ära tarwitada eratorraliste wäljaminekute katmiseks, ehk neist wõib wäikene tagawara fond halwemate aegade jaoks asutud saada. Kroonilised ülejäägid on ebaõigete sissetulekute ja wäljaminekute arakaalumise tagajärjed. Üks kahest, kas olid sissetulekud liiga wäikeste summadena budjetisse üles wõetud, ehk jätti jälle tarwilised wäljaminekud tegemata, et hülgawad budjeti seiskorda demonstreerida. See ei ole aga mitte õieti toimetud rahaasjanduse ülesanne riigis, kus enne wäljaminekute summa kindlaks tehtud peab saama, siis alles sissetulekute otsimisele asutakse, millega wäljaminekuid katta mõeldakse. Tihti antakse niisugused ülejäänud summad kergemeelselt mitte hädatarwiliste asjade peale wälja, lootes ka tulewikus suuremate sissetulekute peale, ja selle taga-

järjel võivad kulbsete ülejääkidele kroonilised puudujäägid järgneda, mis riigimajanduskava korratusele viivad. Puudujäägid võivad selle läbi tekkida, et juhuslistel põhjustel sissetulekuid sigel ajal kätte ei saada eht jälle eelarvesse üles võetud summad varem ära kulutakse kui kassasse raha sisse on tulnud. Sel korral on meil nõnda nimetud kassa puudujäägiga tegemist, millest lühiteajalise laenu abil mööda võib saada. Sellepärast peab riigirahaasjandusvalitsusele õigus antama niisugust lühiteajalist laenu budgeti summade piires igal ajal teha, kui juba tarvis läheb, et riigimajandusarenemisele mitte ilmaasjata raskusi teha.

Kõige kergem on puudujääki katta lühiteajaliste kasutatähtede väljaandmise läbi sel korral riigikassa arvel, millede summa rahaasjandusseaduses juba ette ära nähtud võib olla.

Budgeti puudujäägiks nimetame meie aga defitsiiti sel korral, kui sissetulekest korralikka eht erakorralikka väljaminekuid katta ei suudeta. Korraliste väljaminekute katmiseks peab katsuma riigi sissetulekuid suurendada maksude suurendamise abil, erakorraliste väljaminekute katmiseks tuleb kas laenu teha eht jälle erakorralisi sissetulekuid suurendada riigivaranduste müügi läbi. Wiimane abinõu ei ole aga igatord mitte soovitam, sest rutulise müügi läbi võivad varandused kergesti liiga odavalt käest minna. Budgeti puudujäägid võivad olla, kas juhuslised, eht jälle kindla plaani järel juba eelarve kokkuseadmise juures ettenähtud. Kroonilised puudujäägid viivad riiti raskesse seisukorda suurema võlatoorma läbi, kui riik eht kanda jaksaks.

Kokaiin.

Eesti Politseilehe kaastööline.

Berliini kriminaal-kommissar E. Engelbracht.

Weel mõne aasta eest oli ta tundmata, teati ainult, et kokaiin on alkoholid ja et teda arstide poolt haige kohta tuumaks tegemiseks tarvitati. Täna selle vastu võiks waevalt inimest leida, kellel teada ei ole, et kokaiin tuntud uimastusaine, mille ohvriks nii paljud langewad.

Kokaiin töötatakse välja kokataimest, mille kodumaa Venezuelas ja teistes Lõuna-Ameerika riikides. Siin saavad kokataime lehed näritud ja laialdastes rahwaringfondades on see närimine vajaduseks saanud. Meil Euroopas tuleb kokamüri ainult kokaiini, walge kristalliseeritud pulbri kujul ette. Kokaiini saab ninasse tõmmatud eht jälle, nii kui morfium naha alla pritsitud. Kokaiini nautimine kutsub välja erkude uimastuse, mis mõnust uinakust kuni sügawa uimastusunesse üle minna võib. Kui ta üleüldiselt wäikene osa kokaiini terwise peale mitte kahjulikult ei mõju, siis kutsuwad ometi suuremad hulgad ja peaaegalikult pikemaajaline tarvitamine raskeid erkude wapustusi esile. Kokaiini nautimine on kahjulikum kui morfiumi tarvitamine, peaaegalikult sellepärast, et kokaiini tõbe wäljaarstida palju raskem on, kui samasugust morfiumi haigust. Kokaiini tarvitamist võib waadelda nagu peale-sõjaaja nähtust, mis nimelt juure ja „poole“ ilma ringfondades laialdaselt maad on wõtnud. Suurem hulk elukutjelisi õblindusid mõlemist soost, uulitsatüdrukud, kokotid, mängijad jne. on kokaiini tarvitajad.

Wääratu laialilaotamist on kokaiin just wiimastel kuudel leidnud, hirmuäratawalt suure arwu noori neiusid ja mehi on kokaiini taud hingeliselt ja kehaliselt hulanud. Kokaiin on

nagu uimastus- ja joowastusaine igale poole teed leidnud ja morfiumi välja tõrjunud. Wäikeses osakeses kuni ühe grammi saab ta ninasse tõmmatud. Nautimisele järgneb mõnus wäsimus, et peatselt magusasse uinakusse wiib, kus uinujat kõige ilusamad unenäod ümbritsewad, ilma unustama sunnivad.

Wiijsama kui rikkalik alkoholi maitsemine joowastuse esile kutsub, äratub ka kokaiini nautimine nõndanimetatud kokaiinijoowastuse, mis kuni täielise üksteisuseni võib wiia. Kes Berliini õbelu tunneb, sellele on need halatsemiswäärt wiletsad kujud, kes kokaiini uinakust toolidel kokulangewad, küllalt tutawad. Silmapaistew on asjaolu, et nii nais kui mees homosetsuaalsetes ringfondades kokaiini iseäranis rikkalikult tarvitatakse. Et pea iga awalik naisterahwas ja armurikkad päewawargad, kelle poolest peale sõja lõpu eriti Berliin West (Berliini toredam linnajagu) iseäranis rikas, kirgliste kokaiini poolehoidjate hulka kuuluwad, ei wõi kedagi imestada. Üldiselt võib kindlaks teha, et kokaiinist harilikult üks alawääratusline inimene on, kes wildakul teel kõnnib. Ainult tahtejõuta ijeloomud wõiwad kokainismuse ohvriks langeda; kindla ijeloomuga isikuid võib kokaiini orjade seas harwa leida. Need nõrgad olemused suudawad ka waevalt teed tagasi leida, nad saawad oma kirgede orjades ja kiratsewad kuni eluotfani. Kokaiin on kihwt, selle kihwti kestew tarvitamine mõjub ajajookul organismi peale häwitawalt. Raske on uskuda, kui ruttu näitufeks noor tütarlaps, kokainismusele amattletud, häwineb, kui ruttu tema nägusus kaob. Wiisjama

kofainiste, kui ka morfiniste võib waewalt täie mõistujega isikuteks pidada, omas joowastuses teewad nad sageli asju, mis harilikus seisukorras iial juhtuda ei võiks.

Opium, kofaiin, morfium, eeter on moodsad uimastusained, mida kõige rohkem tarwitakse. Mitte ainult Hiinamaal, waid ka Berliinis on oma opiumi koopad, mille alalisteks wõõrasteks tahjuks nii armurikkad „taewariigi pojad“ ja nende Jaapani suguwennad. Igatahes astuwad need opiumikoopad waewalt awalikkuse ette, sest et nad ainult teatud ringfondadele on kättesaadawad, wõeraste eest aga hoolega salajas hoitakse. Teisiti on aga lugu n. n. kofaiini kohwikutega. Wiimased on wäga armurikkad ja wastawalt nende külaliste ringfondadele iseloomustawal wiisil Berliini läänepoolses osas paigutatud. Võib oletada, et lokaalides, kus peaaegjalikult päderastid liiguwad, ka kofaiin müüdud ja tarwitatud saab. Ühes kohas müüb teda peremees ise, teises pakub teda kelner alalisele külalisele, saada on teda igatahes alati. Seda sama võib ka lokaalidest ütelda, kus homoseksuaal naised ja awalikud naisterahwad käiwad. Peale selle on rohkesti n. n. kofaiini keldreid, kus igaks asjasse pühendatud oma osa kofaiini saab, ja kus külalistele ka wõimalust antakse kofaiini joowastusest wälja magada. Ettewaatuse pärast ei saa kofaiini muidugi tema oma nime all müüdud. Berliinlane nimetab teda „koks“, ka „kafao“ ja „tjement“. Sellele wastawalt saab ka üks kuulsamatest kofaiini lokaalidest Kaarli tänawal „tjemendi keldriks“ kutsutud. Rotti lossis (Stattenschloß) fuurwürsti keldris, koks-keldriks nimetatud, ja mõnedes lokaalides Schönebergi kaldal, Potsdami ja Bülowi uulitsail, niisama Charlottenburgis ja Schönbergis (Berliini eeslinnad) saab kofaiini rikkalikult tarwitatud. Ühte farnastest kofaiini keldritest Schönebergis juhtis hiljuti meel „Wäite Hans“, üks nais-homoseksuell, kelle juures ainult tema meelsed isikud mõlemist soost käiswad. Laialdasem, kui lokaalides kauplemine, on kofaiiniga hangeldamine tänawatel. Wittenbergi platši murtadel, läänepoolsete homoseksuellide kohtamise paigas võib ikka „koffi kaupmehi“ leida, niisamuti Zoo

randtee jaamas, Joachimtali tänawal ja fuurwürsti dammil. Siin müüwad kofaiini peaaegjalikult worsti- ja paberosimüüjad oma alalistele kaubatarwitajatele. Mitmesuguseid üllatawaid eeskujulikke kawalusi ja abinõusid on angeldajad wälja mõtelnud. Wiist mitte keegi kaupleja ei kanna suuremat hulka kofaiini oma kaasas, ainult mõned üksitud pakikesed on müümiseks walmis. Suurem tarwe saab wahetalitajate poolt muretsatud ehk jälle salajatest peidupaitadest maja eeskodadest ja mujalt wälja otsitud. Nii juhtub siis, et politsei ka tuntud hangeldajate käest ainult wähe kofaiini ära wõtta võib, mille olemasolu müüja harilikult enese tarwidusega wabandab. Uulitsamüüjad saawad oma kauba waheltkauplejate läbi grossistidelt, kes hea wahetorra põhjal keemia wabrikutega, apteekritega ja haigemajadega suuri hulkajid kofaiini koguda jõuawad. Tihti on grossist ise hambaarst, apteeker ehk üliõpilane, kes oma elukutse kõrwal weel kofaiiniga hangeldab. Nii pääseb kofaiin 4—5 kätte läbi alles kuni tarwitajani. Siin saab ka palju petetud ja tihti kofaiini nime all harilik jooda pulber müüdud. Petmine on selles suhtes wäga terge ja lihtne, et müügi kohal kauba proowimine wõimata.

Misugune hirmus häwitaw mõju alalisel kofaiini tarwitamisel on, võib see otsustada, kellel oma ameti kohuste läbi niisuguste isikutega tegemist on ja kes nende saatusi üksikult ja põhjalikult jälgida võib.

Seda terawamalt peaks rahwa terwise ja heakorra huwides kofaiini hangeldajate wastu mõtlema; parandust tuua, mis nende oludesse ja seda salakaubitsemist märkja wähenendada aitaks ja nii mõndagi noort hinge võiks weel kofainismuse küüfist peasta.

Tihti on kofainistid kofaiini tarwitamise tagajärjel täitsa kõlbmatad igasuguse tööle ja langewad pärast riiklise hooletandele koormaks. Siin tohiks eriti just riiklised hooletande ja heakorra asutused rikkalikku ja tänuväärt tööpäldu leida. Kõigi nende asutuste energiline töö sel alal on tingimata tarwilik, et jelle kofaiini kakkule piiri panna.

Kr. Kp. S. § 258.

Selle paragrahwiga on ettenähtud juhtumine, kus politsei kohtu-uurija aset täidab ja nimelt kui politsei kuriteo filmapilgul ehk kohe peale selle süündimist, ülalnimetatud teo peale satub, niisamuti juhtumistel, kus kuni kohtu-uurija kohale ilmumiseni, kuriteo jäljed kustuda ja häwineda

wõiwad. Sarnastel hädalistel juhtumistel on politseil õigus järelewaatust, läbiwaatust, läbiotsimist ja wäljawõtteid toime panna, kuna aga tema ei süüdistatawaid ega tunnistajaid wormilisele üle ei kuuks, wäljaarwatud juhtumised, kus keegi neist jedawõrd rängalt haige on ja kartus ole-

mas, et see enne kohtu-uurija kohale ilmu-
mist ära surra võib.

Kuigi politsei peale kuriteo jälgede
alalhoidmise kohustuse, näeb seadus ette
ka neid juhtumisi, kus politsei süüdiiva ja
värskest süüdiiva kuriteo peale satub, s. o.
kus harilik elukaik, mis kuriteo läbi rik-
kitud, veel muutunud pole ja inimesed
ning asjad alles selles olekus on nagu
kuriteo süüdiiva ajal ja selle tõttu ka
tarvidus olemas kõiki seda finnaelutada,
mis leitud ja mida kohe leida võimalik
ning mis ühtlasi mõne aja pärast muu-
tuda võib, ühesõnaga, kui kuni kohtu-
uurija kohale ilmuniseni kuri-
teo jäljed hävineda võivad.
Neil juhtumistel annab seadus politseile
kohtu-uurija võimud ja volitab teda kõiki
edasiliiklata iseloomuga uurimise akti-
viid toimepanema, nagu seda läbiotsimised,
väljavõtted jne. on, isegi vormilise üle-
kuulamise toimepanema kui keegi väike
haige on ja kartus olemas, et kohtu-uurija
kohale ilmuniseni tema ära surra võib.
Nagu seaduse mõistest selgub, on see kohtu-
uuri võimude politseile andmine mõeldud
hädapärastusest tingitud ja kui ära
võtmiseks aega olemas, peaks politsei
uurimise jätma, kuna see juurdluse jätkamist
ei takista. Kõige sagedamini tuleb
politseil läbiotsimistega ja väljavõtmis-
tega tegemist, kuna järelekaatuse, mis ha-
rilikult ekspertide kaudu sünnivad, väga
harva hädapärast tarvilikud olla võivad,
niisama on vormiliste ülekuulamiste
tarvidus väga haruldane nähtus. Vormi-
liliste ülekuulamiste all mõistis wene
seadus niisugusi ülekuulamisi, mis seadu-
ses ettenähtud kujul ja järjekorras peab
süüdiiva ja kohtu aktide hulka jäävad,

seega kohtu-uuri võimude ülesannete hulka kui-
luvad.

Peale wene kohtu reformeerimist, kus
§ 258 maksma hakkas, on mitmel korral
kõikumine üleskerkinud, kas politseil on õi-
gus peale selle, kui asi kohtu-uurijale
edasi antud oma initsiatiivil ehk uurija
korraldusel ülesnimetatud § ettenähtud
õigusi veel tarwitada. Seda küsimust on
mitmeti seletud, kus juures muu seas
arwamine domineeris, et politseil seda
õigust ei olla.

Seaduse mõiste järgi ei ole see arwa-
mine aga vastuwõetaw ja uuema aja
kohtu praktika otjustas seda küsimust jaa-
tawalt. Seaduse mõiste määrab ära põhi-
mõtte, et kuriteo jäljed kaotsi
minna ei tohi waatamata selle peale,
kelle käes asi on, kas kohtu-uurija või po-
litsei käes, ja kui politsei selle kuriteoga
seotud wete jälgede peale satub, mis kii-
relt häwineda võivad, on tema õigustatud
§ 258 järgi talitama. Arusaadaw, et po-
litsei, kui see wähegi võimalik kohtu-
uurijale sellekohase juurdluse algamistest
teadustaks.

Kui juurdlus kohtu-uurijale edasiantud,
peab aga politsei omalt poolt teadete ko-
gumist kuriteo kohta jätkama, misjulgustest
kohustustest asja edasiandmine politseid ei
wabasta. Juurdluse peremeheks on sellest
silmapilgust peale kohtu-uurija ja kui
tema poolt wastaw näpunäide tuleks.
et teadete kogumist lõpetada, siis on ka po-
litsei sellest kohustusest waba. Wastasel
korral lasub aga politsei peal kohus, kui
kohtu-uurija abilisel kuni kuriteo awali-
kuks tegemiseni, uurija näpunäidete
järgi, juurdlusest osawõtta.

Õigusteadusest.

Seadused.

Põhiseadused. Põhiseadusteks ni-
metakse neid seadusi, mis riigi walitsemise
ja seaduste wäljaandmise korda ning koda-
nikkude põhiõiguseid ja kohustusi kindlaks
määravad. Kõik teised seadused on har-
ilikud või lihtseadused.

Põhiseadus on riigi korra alus. Ükski
seadus ei tohi tema wastu käia, sest temal

on suurem jõud, kui harilikudel seadustel.
Peale selle on tema palju kindlam ja wan-
kumatam, kui wiimased. Põhiseadus, kui
teiste alus, peab maksma pikema aja jook-
sul, sest sageli muutmine wapustaks riigi
korda ning wõiks tema arenemisele ehk isegi
olemisele hädawõttlik olla. Selle suurema
tähtsuse pärast on põhiseaduse muutmine
palju raskem, kui harilikude seaduste wäl-

jaandmine, ning selleks on juuremaid wormilika tingimisi tarwis. Näituseks saab Prantsusmaal põhiseaduse muutmise mõlemate kodade ühendatud istangul arutatud ja otsustatud, harilikke seadusi aga arutab iga koda eraldi.

Cesti põhiseadus sai oma lõpulisus vormis Njutawa Kogu poolt 15. juunil 1921 a. vastu võetud. Tema sisaldab 89 paragrahvi ja on kümnesse peatükki jaotatud.

Kohe esimeses peatükis on meie riigi fõrd kindlaks määratud, nimelt, et Cesti on iseseisew, rippumatu wabariik, kus riigi wõim on rahwa käes, ja et walitsemine sünnib seaduste põhjal, mida kõik teadma peawad; sealsamas on tähendatud ka Cesti maa-alad.

Teine peatükk kõneleb kodanikkude õigustest. Õiguslikes riigis ei ole kodanikkudel mitte ainult kohustused riigi vastu, waid neil on ka tähendatud õigused, mis juba põhiseadustes lühidalt üles loetud.

Kõige esmalt on alla kriipsutatud, et kõik Cesti kodanikud on seaduse ees ühetalised, sündimise, rahwuse wõi usu peale waatamata, ja seadus ei tohi nende wahel mingisugust wahet teha.

Edaspidi on tähendatud, et on kindlustatud isiku, kodu ja eraomanduse puutumatus, usu, südametunnistuse, sõna ja trüki wabadus, niisama on iga kodanikul liikumise wabadus, koosolekute, ühingute ja streigi wabadus jne. Kuid ükski riik ei wõi terve jeltskonnaga healeks huwides oma kodanikkudele piiramata wabadust lubada, tema peab neid õigusi reguleerima ja nende tarwitamist kontroleerima, kuid see tohib ainult wastawate seaduste põhjal ja piirides sündida. Sellepärast näeme meie Cesti põhiseaduses, nagu teiste riikide põhiseadustestki kodanikkude wabaduste kindlaks määramise juures täiendawaid lauseid, mis neid kitsendawad. Nii § 17 „liikumine ja elukoja muutmise on Cestis waba“. Kuid kohe selle peale ütleb seadusandja, et seda wabadust wõib kitsendada kohtuwõimude poolt. „Cestis on wabadus oma mõtteid avaldada“, kuid jällegi „seda wabadust wõib kitsendada kõlbluse ja riigi kaitseks, see tähendab — wõib wastawaid kitsendawaid seadusi wälja anda jne. Peale selle erakorralistel aegadel, kui riigile wäljaspoolt hädaoht ähwardab waenlase poolt, kes maale sisse tungib, ehk kui sisemised rahutused te-

kiwad, siis kuulutakse wälja kaitse seisufõrd.

Selle seisufõrraga astuwad jõusse wastawate seaduste põhjal ja piirides kodanikkude wabaduste erakorralised kitsendused. III peatükk räägib rahwast, kes riigi wõimu kõrgem teostaja on, ja tähendab ära, keda tuleb hääleõiguslikuks kodanikuks lugeda ja kellel õigus on riigi asjadest osa wõtta; kas rahwahäletamise, rahwaalgatamise wõi Riigikogu walimise teel. IV peatükk räägib meie rahwa esitamisest, nimelt Riigikogus, kelle käes seaduseandew wõim. Seal on ära tähendatud Riigikogu walimiste ja istangute tähtsajad, tema otsusewõimaluse tingimised, Riigikogu liikmete eesõigused ja wastutus jne.

V peatükk määrab kindlaks Cesti Wabariigi Walitsuse organisatsiooni, tema ülesanded, wõimupiirid ning riigivanema ja ministrite kohtulikule wastutusele wõtmist ametialaliste süütegude eest.

Kohtust Cestis räägib VI peatükk, ja kriipsutab kohe alguses alla, et kohtud on rippumatud ja et kohtunikke wõib tagandada ametist ainult kohtu teel. Erakorralised kohtud on lubatud ainult erakorralistel aegadel.

Järgmised peatükid räägiwad omawalitsusest, riigikaitsest, riigi maksudest ja eelarwest wäga lühidalt, sest üksikasjaliselt normeeriwad need alad harilikud seadused.

Wõimaks on ette nähtud ka põhiseaduse muutmise fõrd, kus juures tema tähtsus filmas on peetud, nimelt algatamise õigus on rahwal rahwaalgatuse korras, kui ka Riigikogul harilikus korras. Otsustab muutmise üle aga ainult rahwas, kellele eelnõu hääletamisele ette pannakse.

Üleüldised seadused on makswad terve riigi territooriumi peal ja kõikidele elanikkudele kohustatawad.

Eriseadused jaawad antud tähendatud maakondade jaoks ajalooliste wõi elanikkude kultuuriliste tingimiste pärast, nagu enne Wenemaal Siberi rahwaste tarwis. Niisamuti wõib eriseadusi wälja anda tähendatud rahwastiitude jaoks, (talupoja sead.) ehk mõnede wahetõrude reguleerimiseks (kauba s., kiriku s.).

Erakorralised — kaitse seadused jaawad wälja antud erakorralistel aegadel jaoks, kui riigile hädaoht ähwardab, — sõda ehk rahwa rahutused ja kui walitus ei jõua enam üleüldiste seaduste põh-

jal hädasohtu kõrvaldada ja oma kodanikke kaitsta.

Kõik need erakorralised ja eriseadused, illeiidiste seadustega kokkupuutudes, muudavad viimaste tegevust ära, viimased kaotavad oma jõu.

Seadused on wankumata normid; neid muuta ehk täiendada võib ainult seadusandmise teel. Oma autoriteedi peale waatamata, on seadustel üks nõrk külge — nemad ei või kõikidele nõudmistele wastata, mis keeruline elu igal minutil ette seab. Seadusandja ei või mitte kõiki juhtumisi ja tarwidusi ette näha. Sellepärast on peale seaduste veel teised normid tarwis, n. n. määrused, mis ka kõikidele kohustatawad ehk need küll seadused ei ole. Määrusi annavad wälja walitsewa wõimu organid, kellel see seaduste poolt lubatud, kus juures need organid wõiwad olla kas riigi või omawalitsuse asutused, (linnad, maakonnad). Määrused peawad seadustega kokkufõlas olema, ei tohi seadusi ära muuta ehk nende õigusi kitsendada, mida seadus normeerib. Määrused wõiwad ainult seadust seletada, teda täiendada ehk tema põhjal uued normid luua wahelordade reguleerimiseks, mis seadustes ette nähtud ei ole.

Korraldused saawad niisamuti walitsuse asutuste poolt wälja antud, kuid wahel määrustes on see, et nemad on pööratud ainult tähendatud isiku ehk alama asu-

tuse wastu, on wälja antud tähendatud juhtumiseks. Korraldused wõiwad sisaldada mingit luba või käsku.

Inkorporatsioon. Rahwale peab wõimalust andma seadustega tutvuneda, et iga kodanik wõiks teada, kuidas talitada. Seadusi antakse aga wälja wäga palju ja iga aastaga koondab neid ikka rohkem ja rohkem. Sellepärast on tarwis kõik makswad seadused ilma muudatusteta kokku korjata ja neid süstemaatilises järjekorras ära mahutada, n. n. inkorporatsioon. Peale selle tuleb veel korjatud seadusi läbi waadata, et wastufõla kõrvaldada, wana-nenud normid wälja jätta, täiendawad wastu wõtta. Sarnane ümbertöötamine on faktiliselt uus seadusandmise akt ja nimetatakse kodifikatsiooniks (näit. Uus Nuhkl. Seadus 1903 a. Wenemaal).

Kui Eesti iseseiswaks sai kuulutatud, siis ei olnud wõimalust korraga uusi seadusi luua, tuli ajutiselt seni ajani makswad seadused jõusse jätta. Sellepärast maksawad meil veel praegugi need Wene seaduslikud määrused, mis praeguse Eesti piirides kuni 24. oktoobrini jõus olid, niiwõrd kui need seadused Waapäewa otsust mööda Pääste komitee manifesti läbi 25. weebr. 1918 a. ja Eesti riigi poolt wälja antud seadustega ära muudetud ei ole, peale selle veel mõned määrused, mis Saksja wõimude poolt antud.

Küsimused ja kostmised.

Nr. 2111. J. W. Küsimine. Isikul on lasteriist, mille pidamiseks temal puudub luba; lasteriist saab temalt ära wõetud ja jääb politseisse hoiule, kui isiku eraomandus, kusjuures isik wõib seda ära müüa sellele, kellel wastaw luba olemas. Kui kaua aja jooksul peab lasteriist politseis alal hoiatud saama, kui isik selle kätte saamiseks mingisuguseid korraldusi ei tee kauema aja jooksul ja kuidas tuleks viimaks selle lasteriistaga toimetada?

Wastus. Kuni selle määruse kehtumiseni, ehk kuni isik ise ehk tema poolt wõlutud wasta-tawa luba muretsewad.

Nr. 2066. Raitooni ülem J. R. Küsimine. Maa politsei jaoskonna ülema politsei kur-

justel wiibimise puhul on raitooni ülem alewist, kes maa politsei ametnikkudele määratud sõiduraha ei saa, tema ajutiseks kohuste täitjaks nimetud. Kas on tähendud raitooni ülemal õigus saada ajutise jaoskonna ülema kohuste täitmise aja eest jaoskonna ülemale määratud sõiduraha, või peab raitooni ülem oma palgast katma kulud, mis tekivad jaoskonna piires ettetulewate wäljasõitude puhul ameti kohuste täitmisel.

Wastus. Sõiduraha peaks kurgustele komandeeritud raitooni ülema asemel alewist walda komandeeritud raitooni ülem saama.

SPORT.

Jalgpalli võistlus Helsingi Politsei — Tallinna Politsei 3:3.

Esimest torda lohtasid Helsingi Politsei ja Tallinna Politsei jalgpalli meeskonnad Tallinnas „Spordi“ väljal. Mäng on lumega kaetud. Mängu algul fajab lund, kuid lõpu poole on lunt juba jula võitu, mille tõttu jalgu võib kindlamini maha toetada.

Mänguses võtavad Helsinglased mängu endi kätte, kuid pika peale suudavad Tallinlased mängu lahtifets suruda. Umbes 10 minutilise mängu järele läheb Tallinna keskpoolfaiitsjal Martinsonil torda

Helsingi politsei jalgpalli meeskond.



x) Helsingi politseimeistri k. t. Soinio.

Tallinna politsei jalgpalli meeskond.



läbi tungides esimest väravat liilia, kuid warsti tajuwad Helsinglased felle ja fellele järgnema — trahwi löögist. Selle resultaadiga käib mäng tükk aega ühest väravast teise ja alles wähje aega enne poolaja lõppu, lööb tormajate liinist Dun kena löögiga värawa. Teisel poolaja tessel läheb Tallinna keskmiisel tormajal Ellipil torda ületaalu värawat liilia, mis peaaegu lõpuni plüfib. Lõpuks asuwad soomlased peale surumisele Helsingi Politseillemä Sointoga eesotsas, kes ka kaasa mängib, oma meeskonda kõigiti ergutates ja weidi enne lõppu, tajuwad värawa. Selle resultaadiga lõppes esimene naaberlinnade politseide jalgpalli võistlus. Helsingi politseil oli kaitse tüise ja hea koikumäng, mis tõestab meeskonnas korralikku harjutamist. Mängijate liin oli aga nõrga võitu.



Üks võistluse silmapilk

Tallinna omades paistis filma kaunis hea kaitse ja keskmine poolkaitsja, kuna ajajate liin mõndagi soovida jätab eriti aga kokkumängu suhtes.

Realtvaatajaid oli varajase aja ja halva ilma tõttu dredalt. Realtvaatajate poolt, kellede hulgas rohkesti politseiametnikka, jälgiti mängu kogu aeg suure huwiga. Üldise mulje järgi tundus Tallinna politseimeeskonnade mängus rohkem elawust ja kui meeskond selles koosseisus piiswalt harjutuşi jattab, võib loota et tema st kõigiti hea meeskond kujuneb.

Õhtul oli külalistele Petrogradi wõerastemajas ühine õhtusöök korraldud, millest peale meeskonnade weel politsei ülem hra Saar, tema abi hra Anderson, politseilehe tegelik toimetaja hra Rogermann j. t. osa wõtsid. Sõja sõnadega toonitati mõlemilt poolt suurema lähenumise tähtsust eriti spordi alal, mil alal meie alles esimene sammujad astume. Need sammud on aga väga lootustäratawad, mida ka Soome ametiwennad alla kriipsutajad ja sarnase piiswusega edasi sammudes wõime ka muudel spordi aladel oma juguwennade eeskujul ja ergutusel wääriilisi tagajärgi saamutada.

Tallinna meeskond jai kutse tulewal kewadel Soomes wõistlusest osa wõtta.

Wäljaandja: Toimetuskommissjon.

Wastutaw toimetaja: G. Maddison.

Tegelik toimetaja: R. Rogermann.

Kuulutused.

Tunnistakse makswaks jälleleitud

Swanow, Mihail, ajut. isikut.

Tuunustakse maksvusetaks järgmised kadumaläinud isikutunnistused:

Sutt, Johannes-Eduard Britsu p., w. a. Uderna wallawal. 29. 12. 19 a. nr. 408. (10121)

Rohw, Kelli Hindretu t., w. a. Hannu wallawal. 5. 12. 19 a. nr. 258. (10125)

Jantra, Emilie Peetri t., w. a. Päidla wallawal. 29. 12. 19 a. nr. 334. (10124)

Grünberg, Marie Jaani t., w. a. Wiljandi l. pol. jsk. 4. 12. 19 a. nr. 581. (10287)

Suhkamson, Karl Jüri p., w. a. Wiljandi l. pol. jsk. 4. 12. 19 a. nr. 1648. (10288)

Metjamärt, Juuli Märbi t., w. a. Wiljandi l. pol. jsk. 26. 3. 20 a. nr. 6260 (10289)

Hermann, Kristof Jüri p., w. a. Wiljandi l. pol. jsk. 5. 8. 21. a. nr. 7885. (10290)

Seller, Marie Hansu t., w. a. Wiljandi l. pol. jsk. 7. 3. 21. a. nr. 7661. (10291)

Riisenberg, Jaan Jaani p., w. a. Wiljandi l. pol. jsk. 11. 12. 19 a. nr. 3615. (10292)

Sutt, Eugen Peetri p., w. a. Karksi wallawal. 29. 8. 21. a. nr. 115. (10293)

Kirillowitsch, Suhan Gustawi p., w. a. Wiljandi l. pol. jsk. 18. 11. 19. a. nr. 67. (10294)

Jaanson, Helmi Jaani t., w. a. Wana Tänafilma wallawal. 28. 5. 20 a. nr. 881. (10295)

Luit, Jaan Hansu p., w. a. Aidu wallawal. 24. 8. 21 a. nr. 363. (10296)

Järw, Anna Priidu t., w. a. Sõmeru wallawal. 5. 12. 21 a. nr. 454. (10705)

Laoš, Paul Andrese p., nr. 12141.

- Ripper, Johannes Timofei p., w. a. Wao wallawal. 4. 2. 20 a. nr. 420. (11302)
- Tiisweldt, Hilda Johani t., w. a. Wao wallawal. 26. 5. 19. a. nr. 1028. (11303)
- Rhmann, Andres Andrese p., w. a. Wormsi wallawal. 13. 8. 21 a. nr. 491. (11356)
- Raudberg, Willem Willemi p., w. a. Asoküla wallawal. 3. 2. 20 a. nr. 62. (11354)
- Toonwert, Hans Juhani p., w. a. Kolowere wallawal. 27. 12. 19 a. nr. 29. (11352)
- Raja, Theodor Jakobi p., w. a. Kirbla wallawal. 23. 2. 20 a. (11351)
- Snurtamm, Marie Kustase t., w. a. Waitna wallawal. 13. 12. 19 a. nr. 110. (11359)
- Unt, Endrit Karli p., Sangaste wallawal. 12. 12. 19 a. nr. 27.
- Rebane Ella Siimu t., w. a. Sooru wallawal. 31. 12. 19 a. nr. 229.
- Tilka, Johanna Andrese t., w. a. Pärnu l. pol. jst.
- Rosentranius, Helene Karli t., nr. 75.
- Reisko, Salme Mari t., nr. 361.
- Sepp, Mikkel Priibitu p., w. a. Welta wallawal. nr. 218.
- Suurikas, Alma Jakobi t., w. a. Pati wallawal. 29. 12. 19 a. nr. 294.
- Lemendit, Joosep Gustawi p., w. a. Erra wallawal. 1918 a.
- Rommel, Natalie Karli t., w. a. Runda wallawal. märtsi k. 1922 a.
- Wiirmann, Alice Hansu t., w. a. Tartu l. pol. 3 jst. 15. 11. 20 a. nr. 12063. (6884)
- Lentsius, Johannes Liisa p., w. a. Tartu l. pol. 3 jst. 20. 4. 20 a. nr. 10511. (6884)
- Johanjon. Valentine Nikolai t., w. a. Tartu l. pol. 3 jst. 3. 3. 22 a. nr. 13969. (6884)
- Jansen, Elfriede Johani t., w. a. Tartu l. pol. 3 jst. 25. 11. 19 a. nr. 596. (6884)
- Meister, Julius Elmar Gustawi p. w. a. Tartu l. pol. 3 jst. 3. 2. 20 a. nr. 9646 (6884)
- Pikkat, Walter Abo p., w. a. Puurmanni wallawal. 9. 1. 20 a. nr. 408. (6884)
- Soo, Eduard Tohvri p., w. a. Tartu l. pol. 2 jst. 6. 12. 19 a. nr. 3555. (6884)
- Narits, Jakob Ello p., w. a. Tartu l. pol. 2 jst. 28. 9. 19 a. nr. 964 (6884)
- Weeber, Sofie Marbi t., w. a. Tarmastu wallawal. 16. 9. 21 a. nr. 1657. (6884)
- Suits, Emilie Marbi t., w. a. Ahja wallawal. 27. 1. 20 a. nr. 253. (6884)
- Mosin, Hendrit Jüri p., Tartu l. pol. 3 jst. 26. 11. 19 a. nr. 1210. (6884)
- Maiste, Lubmilla Jaagu t., Tartu l. pol. 3 jst. 26. 11. 19 a. nr. 1098. (6884)
- Jaska, Jaan Mikli p., w. a. Tartu l. pol. 3 jst. 21. 2. 20 a. nr. 8920. (6884)
- Maas, August Andrese p., Rapla wallawal. 19. 4. 21 a. nr. 2748. (9079)
- Rörtfin, Alibe Hansu t., w. a. Rapla wallawal. 13. 1. 21 a. nr. 2688. (9080)
- Sats, Mikkel Juhani p., w. a. Tall. l. pol. 5 jst. 22. 3. 20 a. nr. 9945. (9081)
- Bachmann, Juuli Marbi t., w. a. Ingliste wallawal. 10. 12. 19 a. nr. 134. (9082)
- Merjam, Uba Eduardi t., nr. 2396. (9682)
- Wiilup, Eduard Jüri p., nr. 791. (9682)
- Seide, Ida Marie Peetri t., w. a. Wiljandi l. pol. 2. 12. 19 a. nr. 7021. (10046)
- Munap, Willem Jüri p., w. a. Pärnu wallawal. (10047)
- Keerig, Leida Hansu t., w. a. Wiljandi maal. l. pol. jst. (10048)
- Meltsas, Ida Hansu t., w. a. Jäärja wallawal. 23. 12. 19 a. nr. 560.
- Lamesteru, Jüri Jüri p., w. a. Velle wallawal. 24. 2. 20 a. nr. 173.
- Punsep, Anton Hansu p., w. a. Velle wallawal. 26. 4. 20 a. nr. 286.
- Hansen, Maria Hansu t., w. a. Velle wallawal. 28. 10 10 a. nr. 753.
- Lubi, Anton Kusta p., w. a. Pöögli wallawal. 1919 a. nr. 45.
- Gardowiski, Mikkel Madise p., w. a. Illuka wallawal 1919 a. nr. 931.
- Ledentsow, Iwan Sewastjani p., ajut. isikut. nr. 7.
- Laas, Johannes Jakobi p., w. a. Narva l. pol. jst. 1920. a. (1033)
- Scheinis, Jaak. — (1039)
- Scheinis, Dwora. — (1039)
- Lahit, Liisa Siimu t., w. a. Riheltonna wallawal. 5. 1. 20 a. nr. 128 (2192)
- Panjutin, Wasili Pawli p. w. a. 28. 4. 21. a. nr. 54. (2194)
- Hurt, Edwin Jaani p., w. a. Tartu l. pol. 1. jst. 30. 12. 19 a. nr. 6942 (2647)
- Glück, Adele Jaani t., w. a. Tartu l. pol. 1. jst. 27. 11. 19 a. nr. 1078 (2647)
- Sepp, Helene Peetri t., w. a. Tartu l. pol. 1. jst. 11. 12. 19 a. nr. 3688 (2647)
- Sepp, Julie Tõnise t., w. a. Tartu l. pol. 1. jst. 11. 12. 19 a. nr. 3687 (2647)
- Pärilin, Anna Juhani t., w. a. Tartu l. 1. pol. jst. 27. 10. 20. a. nr. 9647 (2647)
- Anni, Liidia Karli t., w. a. Tartu l. pol. 1. jst. 3. 12. 20. a. nr. 9964 (2647)
- Soojäär, Peeter Peetri p., w. a. Tartu l. pol. 1. jst. 9. 1. 20. nr. 7135 (2647)
- Bucholp, Wladimir Theodori p., w. a. Tartu l. pol. 1. jst. 5. 5. 20. a. nr. 8602 (2647)

Pelt, Elisabeth Jaani t., w. a. Tartu l. 1. pol. jst. 11. 12. 19. a. nr. 3923 (2647)

Ucholsk, Klawdia Aleksandri t., w. a. Tartu l. pol. 1. jst. 9. 11. 20. a. nr. 9758 (2647)

Ungerson, Erika Jaagu t., w. a. Tartu l. pol. 1. jst. 28. 11. 19. a. nr. 942 (2647)

Sump, Alma Eduardi t., w. a. Tartu l. 1. pol. jst. 31. 1. 20. a. nr. 7588 (2647)

Reisjaar, Soja Jaani t., w. a. Tartu l. 1. pol. jst. 1. 11. 20. a. nr. 9682 (2647)

Sapp, Olga Karli t., w. a. Tartu l. pol. 2. jst. 20. 10. 20. a. nr. 18276 (2647)

Weidebaum, Eugenie Dimitri t., w. a. Tartu l. pol. 2. jst. 2. 11. 20. a. nr. 16063 (2647)

Wunt, Alfred Karli p., w. a. Laiuse wallawal. 15. 1. 21. a. nr. 20 (2647)

Rahumeel, Ida Priido t., w. a. Bastise-kuuste wallawal. 26. 4. 20. a. nr. 384 (2647)

Rõmme, Helene Samueli t., w. a. L.-Tähtmere wallawal. 4. 3. 22. a. nr. 1904 (2647)

Post, Elisabeth Aho t., w. a. Kõrgejaare wallawal. 29. 1. 20. a. nr. 519 (4990)

Utter, Jaan Willemi p., w. a. Kalju wallawal. 31. 12. 19. a. nr. 78 (5099)

Mõttus, Fedot, w. a. Panikowitshi wallawal. 27. 2. 20. a. nr. 1872 (8225)

Moros, Otto, w. a. Panikowitshi wallawal. 21. 1. 20. a. (8226)

SHOKOLAAD

TRILBY

A.-S. „RENOMMÉE“.

Kontor — Wana Wiru tän. nr. 13.

Wabrik — Volta tän. nr. 3.

Tallinn.

9475

O K S J O N.

Tallinna linna Politsei 4-da jaoskonna ülem kuulutab, et 28. nowembril 1922 a. kell 10 hommikul S. Pärnu nr. 16

müüakse enampakkumise teel

Marie Kurwits'i liikuw warandus: käsi õmblus masin, õmblusmasina jalg, lille laud, seinapeegel, lille postament, laud ja toa lilled hinnatud 3.500 marka 1921 a. tulumaksu katteks.

Oksjon algab hinnatud hinnast. Müüdawat warandust võib näha oksjoni päewal enne müümist.

Tallinnas, 7. nowembril 1922 a.

6062

Jaoskonna ülem Raudsepp.

O K S J O N.

Tallinna linna Politsei 4-da jaoskonna ülem kuulutab, et 28. nowembril 1922 a. kell 10 hommikul Rulkowiuuse tän. nr. 12

müüakse enampakkumise teel

Willem Jaanmann'i liikuw warandus: 3 paari kollasest juhtnähast poolsaapaid, 3 maalitud seinapeeglit, 2 seinapeeglit raamidega, 1 saapa silmapanemise press, wälke männapuust laud hinnatud 1675 marka 1920 a. puhtaksumaksu katteks.

Oksjon algab hinnatud hinnast. Müüdawat warandust võib näha oksjoni päewal enne müümist.

Tallinnas, 7. nowembril 1922 a.

6063

Jaoskonna ülem Raudsepp.

O K S J O N.

Tallinna linna Politsei 4-da jaoskonna ülem kuulutab, et 27. nowembril 1922 a. kell 10 hommikul Ahju tän. nr. 23 krt. 7

müüakse enampakkumise teel

Haim Schulmann'i liikuw warandus: kummut, woodinikkel, kirjutuslaud, puhwetkappi, peegel, 3 tooli, nikkel teemasin, laua kell, riiete kappi ja 96 tükki meesterahwa kõwad kaabud hinnatud 51.300 marka 1921 a. maksuwõla katteks.

Oksjon algab hinnatud hinnast. Müüdawat warandust võib näha oksjoni päewal enne müümist.

Tallinnas, 7. nowembril 1922 a.

6064

Jaoskonna ülem Raudsepp.

Insener

Fr. Kangro & Ko.

Tallinnas,

Kuninga tän. nr. 6. Kõnetr. 684

Tartus,

Suurturg nr. 8. Kõnetr. 37

Osakonnad:

- a) Tehnika;
- b) Kaubandustööstus;
- d) Vahetalitus ja agentuur;
- e) Omnibusid.

Parikas'te

Fotograafia ateljee
Kuningat. 1. tel. 750

Avatud:
Esimõõnik 9-5
Pühapäeviti 11-2

K.-M. Esto-Muusika

Lai tänav 34 tel. 10—24.

Kohale jõudnud suurem saadetus
puhkpillisid ja teisi muusika riistu.

11828

Kaubamaja J. Puchk & Pojad

Tallinn, Pikk tänav nr. 55.

Telegrammid: Puchk-Tallinn.

Telefon: 15-84.

Amerika nisupüül,

suhkur,

rukkijahu,

heeringad,

sool,

seebikiwi,

jne. jne.

Müüakse ainult jällemüüjatele

11806

G. HEINMANN Kondiitri äri ja kohvik

Suur Karja t. nr. 4 (Aptegi kõrval) tel. 20-47

Avatud igapäew, ka pühapäewadel, k. 8 h.—7 õht.

Soovitab värskaid, maitsewaid, kõige paremast materjalist kooke, torte, küpsiseid, pirukaid, kollast ja wiini saia. Shokolaadi ja shokoladi kompwekka mitmet sorti.

Kõrgete auhindadega kroonitud

saapakauplus

A. ADAMKA

- TALLINN, Wana posti t. 2. -

Soovitab kaubatarwitajatele omast ärist kõige paremast nahast valmistatud meesterahwa, naisterahwa, laste saapaid ja kingi ning naisterahwa botikuid. — Mõõdukad hinnad. 11830 Sealsamas wõetakse tellimisi vastu.

Inglis kaubamaja

A. Täub.

WIRU TAN. 7.

Kõige suurem kalewiladu Eestis.

On kohale jõudnud

willane ja siidi plüüs, mitmes wärwis.

Hinnad wõistlemata odawad.

11829

Kes häid jalanõusid soovib, see leiab rikkaliku waliku

saapakauplusest Wana Kalamaja t. 26.

Naister. kroomsaapaid 1300 mrk.,

shawroo saapaid madalama kontsaga 1450 „

Ilusaid lakkingi 1600 „

Kroomkinge, kinnised 1200 „

Kroomkamasse 1250 „

Koolilastele tugewaid ja väikestele pehmeid saapaid

pruune, musti ja walgeid 350 mrk. Oma töökojas

walmistatud toredaid wiltbotikuid ja mitmet kümnet

selti jalanõusid, kuulsaid Wene kummikalosse „Treugolnik“

ja teistest wabrikutest, hinnad alates 275 m.

peale, müük üksikult ja hulgawiisi.

Wana Kalamaja tän. nr. 26. Aust. Köösel ja Kõtsi-

9493

Inglis-Eesti Import Kompany LTD,

Tallinn, Wana Wiru tän. nr. 12

Telefon: 3—55 Telegr. Angloest.

Käsikustutus „Minimax“ ainu-
aparaatide müük.

Berlini A.-S-i „Iffa“

kõigi tulekustutus abinõude
ainumüük wabrikutele ja tule-
tõrje seltsidele.

Peale selle pritsid, mootor-
pritsid, gummist weejuhed jne.

11807

E. Günther

Tallinn, Wana turg 8.

Kõnetraat 15—99.

Maaldri wärwid ja kõiksugu
maaldri tarbeained.

Emailwärwid ja õililakid.

Riidewärwid.

Tisleri tarbeained.

Seebikiwi ja kolofonium.

Keemia, kosmeetika, tualett ja
rohu kaubad.

Sise- ja wäljamaa tualettseebid.

Mineraal-, taime- ja määreõlid.

Kilu ja teised würtsid.

Auto-bensiin.

Petroleum.

835

G. SCHEEL & Ko.

TALLINNAS.

ASUTATUD 1884. A.



Toimetab kõiksugu pangaärilisi
:: transaktsioone. ::

6634

Eesti Mehaaniline Puutööstuse Aktsiaselts
A. M. Luther - Tallinnas

w a l m i s t a b :

---: ---: **mööblit,** ---: ---:

Wineer-

{ kartonge, kohwrid,
kooliranitsaid, aktimappe,
käsitrumlid, toolipõhju,
platesid, labidaid jne.

Müügikoht: TALLINNAS: Wana Posti tänav nr. 9.
TARTUS: E. W. Jürgens'i juures, Wana tän. nr. 17.
WALGAS: P. Saretok'i juures, Moskwa tän. nr. 15.
PETSERIS: E. Nassar'i juures, Kaubareas.
WILJANDIS: R. Eitelberg'i juures.
WÖRUS: J. Kiesler'i juures, Jüri tän. nr. 12-b.
RAKWERES: Roman Jürgens'i juures.
PÄRNUS: J. D. Ammende juures.

11138

E. T. K.
EESTI TARWITAJATE KESKÜHISUS

Tallinnas, Wiruwärawa puhest. nr. 15.

Uleriikline ühistegeliste-ettewõtete suurkaubandusline keskkoh.

Liikmeid 250 ühisust, 100.000 liikme ja üle 300.000 tarwitajaga.

Muretses ja müüs kaupe:

1917. a.	Rbl.	1.862.000.—
1918. a.	Emk.	4.269.000.—
1919. a.	"	38.418.000.—
1920. a.	"	210.971.000.—
1921. a.	"	885.000.000.—

Uusi liikmeid wõetakse wastu ja antakse nõu uute ühisuste asutamiseks.

6632